

ADVIESRAAD SOCIAAL DOMEIN

Burgemeester en wethouders van Bergeijk
t.a.v. de ambtelijk secretaris

Datum: 7 september 2021
Onderwerp: Evaluatie dorpsondersteuners

Geacht college,

De Adviesraad Sociaal Domein Bergeijk (ASD) heeft in haar vergadering van 29 juni 2021 het verslag "Uitkomsten evaluatie dorpsondersteuning 2021" besproken. De ASD volgt de voortgang m.b.t. de inzet van de dorpsondersteuners met interesse hetgeen mede blijkt uit eerder verstrekte adviezen (zie bijlage 1 en 2).

De ASD is van mening dat, naast de inzet van andere partijen, ook de inzet van dorpsondersteuners positief bijdraagt aan het initiëren en inbedden van lokale initiatieven binnen het brede sociale domein zoals jeugdhulp, armoedebestrijding, WMO, participatie en inburgering. De uitdagingen binnen deze terreinen zijn met de Covid-pandemie onverminderd groot mede in het licht van betaalbaarheid en beschikbaarheid van sociale voorzieningen.

De ASD pleit (opnieuw) voor een zichtbare regierol vanuit de gemeente Bergeijk. Het is aan de gemeente om het vergezicht binnen het sociaal domein te schetsen en daarbij lokale initiatieven te stimuleren. Welke grote thema's staan centraal de komende jaren en op welke wijze verwacht de gemeente Bergeijk in samenwerking met de dorpsraden en dorpsondersteuners hier nader invulling aan te (gaan) geven? Hoe kan burgerparticipatie verder gestimuleerd worden? Welke mogelijkheden zijn er om initiatieven zoals bijvoorbeeld WijWesterhoven & coöperatie Meer Riethoven ook in andere dorpskernen te ontplooiën?

In het verslag "Uitkomsten evaluatie dorpsondersteuning 2021", dat voor de vergadering van 29 juni 2021 is aangeleverd, staat vermeld dat de gemeente "voornemens" is om in samenwerking met de dorpsraden het gesprek te gaan voeren over doelstellingen. De adviesraad pleit voor een meer expliciete regierol van de gemeente waarin deze verbinding essentieel is.

"De adviesraad is daarom van mening dat een goede afstemming tussen dorpsondersteuners, dorpsraden en gemeente noodzakelijk is om gezamenlijk vastgestelde doelstellingen te realiseren."

Er is in de evaluatienotitie (nog) geen financiële paragraaf opgenomen. Tijdens de vergadering van 29 juni 2021 is door de ambtenaar toegelicht dat de gemeente Bergeijk financiële dekking heeft gevonden om de continuïteit van de inzet van de dorpsondersteuners te waarborgen. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de financiële continuïteit waar de ASD in haar advies van 7 juni 2016 (bijlage 2) aandacht voor heeft gevraagd.

Naast de dorpshuizen, die in elke dorpskern in voorwaardelijke zin een belangrijke faciliterende voorziening zijn, vormt de dorpsondersteuner een belangrijke verbindende schakel tussen het formele en informele veld. De adviesraad steunt het beginsel dat de dorpsondersteuner a priori niet gericht is op uitvoerende hulpverlening in individuele situaties. Het uitgangspunt voor de inzet van de dorpsondersteuner wordt gevormd door signaleren, verbinden, initiëren en overdragen, doorverwijzen en zo nodig opschalen waar barrières en weeffouten in het systeem daartoe noodzaken.

De adviesraad adviseert om:

- de inzet van dorpsondersteuners per dorpskern structureel te continueren en minimaal de huidige formatie-omvang te behouden;
- als kerntaak van de dorpsondersteuners te formuleren: signaleren en verbinden, initiëren en overdragen, doorverwijzen en opschalen;
- individuele hulpverlening niet (meer) tot de taken van een dorpsondersteuner te rekenen;
- tot goede afstemming te komen tussen dorpsraden, dorpsondersteuners en gemeente als noodzakelijke voorwaarde om de gezamenlijk vastgestelde doelstellingen te realiseren;
- de verbinding tussen de expertises van de dorpsondersteuners op efficiënte (digitale) wijze te organiseren en te bevorderen;
- een jaarlijkse voortgangsrapportage (door de dorpsraden/dorpsondersteuners) op te leveren gericht op de realisatie van de vooraf bepaalde en vastgestelde doelen als basis voor het overleg met de gemeente;
- de bekendheid van de dorpsondersteuners in de kernen structureel onder de aandacht te blijven brengen in diverse sociale media/zorgkrant/huis aan huis bladen bijvoorbeeld in de vorm van een aansprekend artikel.

Wij zijn bereid om ons advies desgewenst nader toe te lichten.

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Bergeijk,

Ab Czech,
voorzitter

Leden van de adviesraad

Hanneke van Beek, Ab Czech, Ronnie Dekkers, Anne Emans, Matthieu Jansen en Mart van de Vorst

Secretariaat

S.Kraaijenga@bergeijk.nl

Bijlage 1

ADVIESRAAD SOCIAAL DOMEIN

Burgemeester en wethouders van Bergeijk
t.a.v. de ambtelijk secretaris

Datum: 23 oktober 2018
Onderwerp: Advies m.b.t. evaluatie dorpsondersteuners

Geacht college,

Hier geven wij u een (ongevraagd) advies m.b.t. een door ons uitgevoerde evaluatie van de functie dorpsondersteuners. Ook in 2016 gaven wij u hierover een advies. De Adviesraad Sociaal Domein is vanaf het begin nauw betrokken geweest bij de realisatie van deze functie en wij zijn dan ook benieuwd naar de ontwikkeling en voortgang van deze functie in de verschillende dorpskernen.

De zes dorpskernen (Luyksgestel, Riethoven, 't Hof, 't Loo, Weebosch en Westerhoven) kennen ieder een dorpsraad/kernraad die inhoudelijk een dorpsondersteuner aanstuurt. De zes dorpsondersteuners worden geleverd door vier verschillende welzijnsinstellingen (GOW, Lumens, RSZK en ZuidZorg). De dorpsondersteuners hebben een verschillende professionele achtergrond onder meer: opbouwwerk, maatschappelijk werk en wijkverpleging. Voor deze functie (12 uur per week per dorpsondersteuner) is er in de gemeentebegroting jaarlijks een subsidiebedrag van € 80.000 beschikbaar gesteld.

De rol van de dorpsondersteuner is afhankelijk van wat er in een dorpskern speelt en wat de dorpsraad daarvan oppikt. Uit onze inventarisatie blijkt dat de gezamenlijke noemer van de activiteiten als volgt te typeren is: voorkomen dat mensen tussen wal en schip raken, participatie/meedoen bevorderen, signaleren en aanjagen van (structurele) activiteiten, verbindende factor/netwerker t.a.v. vrijwilligers, verenigingen, onderwijs, welzijn en zorg.

Voor onze vergadering van 3 juli 2018 hadden wij alle dorpsondersteuners en vertegenwoordigers van de dorpsraden uitgenodigd om met ons het gesprek aan te gaan. Voor iedere dorpsraad/dorpsondersteuner was een half uur uitgetrokken. Ter voorbereiding op dit gesprek hebben wij hen een brief gestuurd waarin wij het doel van het gesprek toelichtten en waarin wij een aantal gespreksonderwerpen hebben aangegeven, over onder meer de aard van de activiteiten, het bereik van doelgroepen, de samenwerking met anderen, de knelpunten en de maatschappelijke meerwaarde.

Het concept van dorpsondersteuners zoals we dat kennen in Bergeijk (beschikbare budget en vrijheid van dorpsraden/kernraad) is uniek. Enerzijds is de leefwereld van opdrachtgever, dus de samenstelling van de dorpsraad, bepalend voor aandachtsvelden. Anderzijds hebben de dorpsondersteuners allen een andere achtergrond hetgeen terug te zien in de aandachtsgebieden van de verschillende dorpsondersteuners. Deze variaties, zowel wat betreft dorpsraden als dorpsondersteuners, dragen bij aan een diverse praktijk. De Adviesraad is onder de indruk van de betrokkenheid en inzet van de dorpsraden en de

dorpsondersteuners bij de diverse kernen. Rode draad van onze bevindingen is dat de inzet van de dorpsondersteuner zeer zinvol is.

Rol- en taakverdeling dorpsraad/kernraad/gemeente is (nog) niet helemaal duidelijk. Dit kan een bepaalde mate van beleidsmatige kwetsbaarheid vormen. Ons inziens moet de werkwijze van dorpsondersteuners liggen in de lijn van: signaleren, oppakken, ondersteunen, aanjagen en weer loslaten. Enkelvoudige individuele vragen kunnen weliswaar door een dorpsondersteuner worden opgepakt maar dienen bij voorkeur geadresseerd te worden aan degene die daar reeds een (professionele) opdracht voor heeft. Bij zwaardere (zorg)vragen dient altijd doorverwezen te worden naar instantie/gemeente die daar formeel een functie in hebben.

De Adviesraad vraagt aandacht voor een aantal specifieke onderwerpen. Het gaat hierbij om de volgende punten.

- De dorpsraad bepaalt samen met de dorpsondersteuner waar de focus op komt te liggen. In veel gevallen betreft het hier de leefbaarheid van de kern en de zorg voor de oudere bewoner. De Adviesraad adviseert om meer aandacht te hebben voor de jeugd omdat in de gesprekken werd bemerkt dat er niet altijd voldoende aandacht is voor **jeugdvragestukken en jeugdproblematiek**.
- Er werd ook gezien dat er soms veel aandacht wordt gegeven aan individuele casuïstiek. Advies is vooral door te gaan met signaleren van problemen bij individuele bewoners maar daarna door te verwijzen naar professionele ondersteuning. Tegelijkertijd komt ook het signaal dat men ervaart dat er onvoldoende aansluiting gevonden kan worden met professionals en dat een dorpsondersteuner niet of onvoldoende betrokken wordt bij situaties van individuele gevallen. De Adviesraad adviseert dat hierin duidelijkheid dient te komen. De Adviesraad is van mening dat de dorpsondersteuner zich tijdelijk en in beperkte mate dient bezig te houden met **individuele problematiek**.
- Tevens werd ook **aandacht gevraagd voor de lijnen in de communicatie** met als voorbeeld het project de “dementievriendelijke gemeente”. Hierbij werd door de gemeente de dorpsraad niet benaderd maar ging alle communicatie direct naar de dorpsondersteuner. Men vond dit jammer en had dat graag anders gezien.
- Het is voor de Adviesraad duidelijk dat de dorpsondersteuner een grote meerwaarde heeft in het versterken van de leefbaarheid binnen de dorpskernen. Tegelijkertijd wordt hier ook de kwetsbaarheid gezien wanneer een dorpsondersteuner door bijvoorbeeld ziekte, langdurig uit zou vallen. **Hoe is dan de continuïteit gewaarborgd?** Dorpsondersteuners hebben nu al frequent onderling overleg maar er zou meer aandacht mogen komen voor het waarborgen van de continuïteit bij uitval van een dorpsondersteuner. Advies om hier als dorpsraden afspraken over te maken.
- Doordat de achtergronden van de dorpsondersteuners divers is vraagt de Adviesraad zich af of voorkomende problematiek voldoende herkend en opgepakt wordt. Wordt de problematiek op het gebied van verlies van gezondheid bij de kwetsbare oudere voldoende herkend, wordt de problematiek van jeugdigen in voldoende mate herkend en wordt het vrijwilligerspotentieel voldoende benut? Ons advies is om daar meer

aandacht voor te hebben bijvoorbeeld door scholing en voorlichting. Bij het verder ontwikkelen van de visie op dorpsraden en dorpsondersteuning zou tevens gekeken kunnen worden naar de **wenselijke professionele achtergrond van de dorpsondersteuner**.

De Adviesraad vindt de inzet van de dorpsondersteuners van grote meerwaarde voor het in stand houden en vergroten van de leefbaarheid van de dorpskernen. De rol- en taakverdeling van de dorpsraden is ons inziens nog niet voldoende uitgekristalliseerd. Er werd diverse malen aangegeven dat er behoefte is aan meer duidelijkheid vanuit de gemeente wat er nu precies van de dorpsraden wordt verwacht en wat zij van de gemeente mogen verwachten. Ons advies is om vanuit de gemeente deze visie meer helder te krijgen voor alle dorpsraden zodat men vanuit bestuurlijke kaders invulling kan geven aan het werk van de dorpsraad.

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Bergeijk,

Ab Czech,
Voorzitter

Bijlage 2

WMO-ADVIESRAAD BERGEIJK

Burgemeester en wethouders van Bergeijk
t.a.v. de heer Xander Koster

Datum: 7 juni 2016
Onderwerp: Advies t.a.v. evaluatie dorpsondersteuners

Geacht college,

De WMO-adviesraad Bergeijk adviseert positief ten aanzien van het continueren van de inzet van dorpsondersteuners in de verschillende kernen van de Gemeente Bergeijk
De WMO-adviesraad vraagt daarbij aandacht voor de volgende onderwerpen:

-Continuïteit;

De toegepaste wijze van cofinanciering van de dorpsondersteuners heeft een verband met de huidige financieringswijze van de wijkverpleegkundige. Deze financiering gaat naar alle waarschijnlijkheid wijzigen met ingang van 1-1-2017 (financiering S1 wijkverpleegkundige stopt). Er bestaat een risico dat de huidige co-financiers (Zuid Zorg & RSZK) daarop zullen anticiperen. Het is aan de gemeente Bergeijk om de financiering en daarmee de continuïteit van de dorpsondersteuners te waarborgen indien dit noodzakelijk blijkt. In het kader van de kanteling gedachte dient gezocht te worden naar de meest passende vorm van (gezamenlijke) bekostiging.

Om het vertrouwen in en de bekendheid van dorpsondersteuners te versterken is in deze fase van kanteling de continuïteit van functie & persoon belangrijk. De WMO-adviesraad adviseert hierover goede afspraken te maken met co-financiers. Het tussentijds terugtrekken van dorpsondersteuners omdat de interne organisatie problemen heeft is niet wenselijk.

-Aansturing;

In beginsel is in Bergeijk uitgegaan van het inzetten van de dorpsondersteuners door per dorpskern een profiel op te stellen en daarmee per kern invulling te geven aan de rol van de dorpsondersteuner(s). Uit de praktijk blijken verschillende ervaringen ten aanzien van de aansturing. De WMO-adviesraad adviseert de regierol van de Gemeente Bergeijk te versterken door bijvoorbeeld het bieden van gemeenschappelijke kaders binnen het proces van de kanteling, daarbij wel voldoende ruimte latend voor maatwerk.

-Profilering en deskundigheidsbevordering;

In het sociale domein zijn vele hulpverleners actief. De dorpsondersteuners hebben in beginsel geen uitvoerende, individuele hulpverlenende rol. Juist in de collectiviteit en in hun verbinding van en tussen het bestaande netwerk (en activeren van nieuwe netwerken) uit zich de meerwaarde van de dorpsondersteuners. Het is raadzaam om binnen de doorontwikkeling van de dorpsondersteuners te komen tot een volwaardige profielschets die onderscheidend is van de reeds bestaande functies binnen het sociale domein. Juist dit profiel dient de meerwaarde te duiden en daarmee het bestaansrecht van de dorpsondersteuners recht te doen. Dit nieuwe profiel en werkgebied vraagt specifieke en breed georiënteerde competenties. De WMO-adviesraad vraagt daarbij aandacht voor structurele deskundigheidsbevordering.

-Toegankelijkheid;

De dorpsondersteuners hebben een verbindende rol. Mede door het model van 'bestuurlijk aanbesteden' zijn er binnen de Gemeente Bergeijk veel aanbieders binnen het sociale domein actief. Voor burgers en hulpverleners is dit aanbod (aanbieder en aanbod) niet altijd bekend. De beschikbaarheid van een Bergeijkse (ISD-brede) digitale sociale kaart kan bijdragen om het zicht op wie waarvoor terecht kan te vereenvoudigen.

-Complexiteit;

Ondermeer de verschillende financieringswijzen en het gebruik van technisch en juridisch vakjargon maakt dat burgers soms 'verloren' raken in de complexe wereld van zorg en welzijn. Proactieve inzet van cliëntondersteuning vindt niet standaard plaats. Dorpsondersteuners kunnen een verbindende rol spelen tussen de burger en de Gemeente om de processen en daarmee de toegankelijkheid te vereenvoudigen.

Evaluatie

-In de huidige evaluatie wordt de doelgroep vertegenwoordigd door de dorpsraden. De WMO-adviesraad adviseert om bij een volgende evaluatie ook ervaringen aan inwoners zelf te vragen. Zij kunnen met de juiste evaluatievragen hun directe ervaringen met en overgang naar meer zelf- en samenredzaamheid en het bevorderen van de eigen regie inzichtelijk maken.

Wij zijn altijd gaarne bereid om desgewenst een toelichting te geven op ons advies.

Namens de WMO-adviesraad,

Ronnie Dekkers,
Voorzitter